

próba. Részletes próba. Sajtó főpróba. Ülő-próba. Zárt főpróba.)

Próbáló-színész. A régi világban a kezdő színész neve volt. (Lásd róla részletesen: »Kezdő színész« címszót.)

»Próba nélkül is mehet!« Így szokták mondani leginkább vidéken az olyan jól betanult darabra, amelyet darabváltás esetén sürgősen elő akarnak adni, — minden előzetes próba híjján.

Próbatábla. Minden színház ú. n. próbatáblán adja tudtul az érdekelt tagjainak a másnapi munka programját. E tábla feketére van festve, ezért máskép »feketetábla«-nak is mondják. (V. ö. Feketetábla.)

Próbatétel. A régi hírlapok így fejezték ki azon eseményt, ha egy kezdő színész az első lépést megtette, de a színlapokon is megtaláljuk e kitélt, így többek között Petőfinél is, aki t. i. 1844. okt. 12-én fellépván a Nemzeti Színházban az akkori színlapon ezen eseményt a következő ajánlással hirdették: »Petőfi úr színészpályára menendő ifjú jelelt, szerepét próbatételül választván, a t. c. közönség jóindulatába ajánlja magát.«

Próbát kapni. Színészi szakkifejezés. Akkor mondják, ha valamely darabban új szereplő fog fellépni, aki a rendezőtől megfelelő próbát kér és azt megkapja.

Prófeta (A), nagy opera, szöv. írta: Eugène Scribe, ford. Egressy Béni és Szerdahelyi József, zen. szerz. Giacomo Meyerbeer. Bem. 1850. jún. 12. Nemzeti Színház. Szereplők: Fides: Lagrange Anna, m. v.; Leydeni János: Stéger Ferenc; Berta: Szymanska Leona, továbbá szerepelt még: Bognár Ignác, Udvarhelyi Miklós, Kőszeghy Károly; Benza Károly és Egressy Béni. A fényes kiállítást igénylő történeti opera olyan nagy hatású volt, hogy híre ment az egész országban s a vidék is igényelte előadását. Be is mutatták gyors tempóban, így többek között Debrecenben: 1850. júl. végén, Nagyváradon: 1850. szept. közepén, Kolozsvárott: 1851. ápr. elején, majd újra:

1853. júl. 21-én adták, Kacsvinszky János színigazgatása alatt. Költsége 6 ezer forint volt. Szereplők: Leydeni János: Pollinus János; Oberthal: Kacsvinszky János; Anabaptisták: Szerdahelyi Kálmán, Vasadi és Stóger, Fides: Szerdahelyi Nelli; Bertha: Táborcsky Gabriella. (Lásd »Magyar Polgár«, 1874. febr. 5.). Aradon: 1851. ápr. 15-én, (Fides: Toperczeré), Temesvárt: 1851. máj. 28-án: »roppant hatással, a magyar dalművészek által s hús mértföldnyi távolból is sereglettek oda uraságok e nagyszerű előadás meghallgatására.« (Hölgyfutár.) 1853. jan. 15-én a Nemzeti Színház új betanulással a következő szereposztásban adta: Leydeni János: Young Frigyes; Fides: Hasselt Barth Anna; Bertha: Leiter Paulina; Oberthal: Benza Károly; Jónás: Bognár Ignác; Mathisen: Udvarhelyi Miklós; Zachariás: Kőszeghy Károly. 1854. jan. 26-án újra másorra illesztették. Ugyanezen év szept. havában Nagyszebenben is előadták. 1872. márc. 5-én Miskolcon is színre került. A Magy. Kir. Opera bemutatva: 1885. jan. 1-én, a következő szereposztásban: Leydeni János: Broulik Ferenc; Fides: Bartolucci Viktória; Berta: Reich Irma; Oberthal: Maleczky Vilmos; Jónás: Pauli Richard; Mathisen: Tallián János és Zachariás: Kőszeghy Károly, aki mind a 136 előadásban énekelte u. e. szerepet. A Városi Színház is másorába iktatta: 1921. dec. 6-án. (Párizsban bem. 1849. máj. havában; Bécsben: 1850. febr. 28-án, a Kärtnerthor-színházban. Londonban: 1890. jún. havában francia előadásban adták. (Lásd »Pesti Hírlap«, 1890. jún. 28.) [Kuriózumként feljegyezzük, hogy Pápán Ujfalussy Sándor társulata 1851. jún. havában zene nélkül mint drámát adta elő.]

Prológus. (gör.) A görög drámának a helyzet felől tájékoztató, de már a drámai cselekményhez tartozó bevezetése, Aischylosnál és Sophoklesnél. Írt ilyet Shakespeare is, pl. a »Romeo és Júlia«-hoz. Sőt az opera műfaja is átvette; épen a »Romeo és Júlia« zeneköltője, Gounod, aki felhők közt éneklő kar szájába adja a prológot; Leoncavallo pedig a »Bajazzók« c. operájának egyik hőst állítja a függöny elé a prológot énekelni. Manapság